

Predmet C-228/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

2. lipnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Niedersächsisches Finanzgericht (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

2. ožujka 2020.

Tužitelj:

I GmbH

Tuženik:

Finanzamt H

Niedersächsisches Finanzgericht (Financijski sud Donje Saske, Njemačka)

Rješenje

[omissis]

U sporu

I GmbH, [omissis]

– tužitelj –

[omissis]

protiv

Finanzamta H

– tuženika –

zbog poreza na promet u razdoblju od 2009. do 2012.

Niedersächsisches Finanzgericht (Financijski sud Donje Saske) – peto vijeće – riješio je 2. ožujka 2020.:

I. Sudu Europske unije upućuju se sljedeća prethodna pitanja:

1. Je li članak 4. stavak 14. točka (b) Umsatzsteuergesetz (Zakon o porezu na promet, u daljnjem tekstu: UStG) u skladu s člankom 132. stavkom 1. točkom (b) Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: Direktiva o PDV-u), ako je izuzeće od poreza koje se primjenjuje na bolnice koje nisu subjekti javnog prava uvjetovano time da su bolnice ovlaštene za pružanje skrbi na temelju članka 108. Sozialgesetzbuch V (knjiga V. Socijalnog zakonika, u daljnjem tekstu: SGB V)? **[orig. str. 2.]**

2. U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje: pod kojim su pretpostavkama bolnička zaštita koja se pruža u bolnicama privatnog prava i bolnička zaštita koju pružaju subjekti javnog prava usporedive, „u socijalnim uvjetima koji su slični” u smislu članka 132. stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u?

II. Postupak se prekida do donošenja odluke Suda Europske unije.

Obrazloženje

I.

Sporno je pitanje jesu li od poreza na promet izuzete transakcije koje proizlaze iz poslovanja bolnice na temelju članka 4. stavka 14. UStG-a, odnosno članka 132. stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u.

Tužitelj je društvo kapitala osnovano [...] godine u pravnom obliku GmbH. Osnivač društva i ravnatelj bolnice, prof. dr. [...], koji je najprije držao 51 % poslovnih udjela, nakon povećanja kapitala od [...] (dakle tijekom spornih godina od 2009. do 2012.) drži dodatni udio od 13,33 % u društvu tužitelju. Tijekom spornih godina ostali su članovi bila društva K GmbH, B GmbH, Beteiligungskapital H GmbH & Co. KG te [...] AG, čiji je poslovni udio preuzelo društvo K GmbH. Upravljanje je povjereno društvu K GmbH.

Na temelju članka 2. statuta društva, predmet poslovanja društva jest planiranje, uspostava i pokretanje [...] u [...], u kojem su zastupljena [...] sva područja [...] neurologije. Tužitelj pruža bolničke usluge u smislu članka 2. Bundespflegesatzverordnung (Savezna uredba o bolničkim naknadama, u daljnjem tekstu: BpflV) odnosno članka 2. Krankenhausfinanzierungsgesetz (Zakon o financiranju bolnica, u daljnjem tekstu: KHG). Tužiteljevo poslovanje odobrava država u skladu s člankom 30. Gewerbeordnung (Zakonik o trgovini, obrtu i industriji, u daljnjem tekstu: GewO). Međutim, budući da savezna zemlja Donja Saska nije uključila tužitelja u svoj plan procjene potreba za bolnicama, tužitelj nije planska bolnica u smislu članka 108. točke 2. SGB-a V. Odluka o

zahtjevima koje je tužitelj u tom pogledu podnio 8. travnja 1999. i 11. srpnja 2008. i dalje nije donesena. Tužitelj također nije bolnica koja sklapa ugovor s osiguravateljem u smislu članka 108. točke 3. SGB-a V i ne ubraja se ni u subjekte navedene u KHG-u. Stoga s fondovima za zdravstveno osiguranje ili fondovima za dopunsko zdravstveno osiguranje nisu sklopljeni ugovori o pružanju usluga.

Tužiteljevi pacijenti su platitelji koji sami plaćaju skrb u obliku predujma (takozvani pacijenti koji plaćaju depozit), privatni osiguranici i/ili osobe koje ispunjavaju uvjete za potporu, takozvani pacijenti iz veleposlanstava čiju obvezu plaćanja troškova određuje veleposlanstvo strane države, pripadnici Savezne vojske, pacijenti koji su osigurani preko strukovnog osiguranja i pacijenti koji su u sustavu obveznog zdravstvenog osiguranja. Pacijenti privatnog ili obveznog zdravstvenog osiguranja u iznimnim se slučajevima liječe na temelju jamstva preuzimanja troškova koje pružaju tijela za potporu, fondovi za zdravstveno osiguranje, fondovi za dopunsko zdravstveno osiguranje ili privatno osiguranje. Troškove pacijenata koji su zaposlenici veleposlanstava snosila su dotična veleposlanstva stranih socijalnih subjekata. [orig. str. 3.]

Prema tužiteljevim navodima, skupine pacijenata podijeljene su kako slijedi:

2009.	Slučajevi	Dani u bolnici
Pacijenti koji plaćaju depozit	391	5052
Pacijenti s privatnim zdravstvenim osiguranjem	534	4771
- od toga pacijenti koji ispunjavaju uvjete za potporu	67	677
Pacijenti s obveznim zdravstvenim osiguranjem	143	1309
Pacijenti koji su pripadnici Savezne vojske	9	44
Pacijenti koji su osigurani preko strukovnog osiguranja	1	2
Pacijenti koji su zaposlenici veleposlanstava	64	1716
ukupno	1132	12 838

2010.	Slučajevi	Dani u bolnici
Pacijenti koji plaćaju depozit	362	5043
Pacijenti s privatnim zdravstvenim osiguranjem	456	3755
- od toga pacijenti koji ispunjavaju uvjete za potporu	68	562
Pacijenti s obveznim zdravstvenim osiguranjem	150	1312
Pacijenti koji su pripadnici Savezne vojske	13	83

Pacijenti koji su osigurani preko strukovnog osiguranja	0	0
Pacijenti koji su zaposlenici veleposlanstava	50	1743
ukupno	1017	11 853

2011.	Slučajevi	Dani u bolnici
Pacijenti koji plaćaju depozit	420	5784
Pacijenti s privatnim zdravstvenim osiguranjem	434	3327
- od toga pacijenti koji ispunjavaju uvjete za potporu	67	430
Pacijenti s obveznim zdravstvenim osiguranjem	150	1324
Pacijenti koji su pripadnici Savezne vojske	22	99
Pacijenti koji su osigurani preko strukovnog osiguranja	1	22
Pacijenti koji su zaposlenici veleposlanstava	57	2708
ukupno	1060	13 143

Prva polovica 2012.	Slučajevi	Dani u bolnici
Pacijenti koji plaćaju depozit	218	2922
Pacijenti s privatnim zdravstvenim osiguranjem	193	1477
- od toga pacijenti koji ispunjavaju uvjete za potporu	23	169
Pacijenti s obveznim zdravstvenim osiguranjem	74	606
Pacijenti koji su pripadnici Savezne vojske	16	90
Pacijenti koji su osigurani preko strukovnog osiguranja	0	0
Pacijenti koji su zaposlenici veleposlanstava	34	1647
ukupno	465	6652

[orig. str. 4.] Tužitelj je svoje bolničke i medicinske usluge, i s njima usko povezane transakcije, najprije obračunao na temelju dnevnih iznosa plaćenih u skladu s člankom 13. BpflV-a, kako se to i inače čini u bolnicama u smislu članka 108. SGB-a V. Ako su pacijenti smješteni u jednokrevetne ili dvokrevetne sobe, tužitelj im zaračunava dodatak. Dodatne liječničke usluge zaračunavaju se zasebno, u skladu s Gebührenordnung für Ärzte (Pravilnik o liječničkoj tarifi, u daljnjem tekstu: GOÄ). S vremenom je tužitelj svoj obračunski sustav postupno zamijenio s obračunom paušala na temelju pojedinačnog slučaja (takozvani sustav

Diagnosis Related Group(dijagnostički povezana skupina), u daljnjem tekstu: sustav DRG). Tužitelj je na raspravi od 13. veljače 2020. smatrao da je u 2011. na temelju sustava DRG-a najprije obračunat iznos za 15 do 20 % dana skrbi.

Tužitelj je 28. lipnja 2012. s fondom za osiguranje u slučaju nezgode [...] u svojstvu nositelja obveznog osiguranja od nezgode sklopio okvirni sporazum s učinkom od 1. srpnja 2012., u smislu članka 4. stavka 14. točke (b) druge rečenice podtočke (cc) UStG-a.

Tužitelj je u svojim prijavama poreza na promet od 2009. do 2012. naveo da se od poreza na promet izuzimaju njegove bolničke usluge koje su obračunane na temelju dnevnih iznosa i naknada isplaćenih je ugovornim liječnicima koji nisu zaposleni u dotičnoj bolnici. [omissis]

U okviru posebnog ispitivanja poreza na promet koje je proveo Finanzamt (Porezna uprava, Njemačka) [omissis] potonji je zaključio da tužiteljeve transakcije u velikom dijelu nisu izuzete od poreza. U skladu s člankom 4. stavkom 14 točkom (b) drugom rečenicom podtočkom (cc) UStG-a, samo se transakcije bolnica ovlaštenih na temelju članka 108. SGB-a V izuzimaju od poreza. Međutim, tužitelj se ne nalazi na popisu ovlaštenih bolnica.

Ništa drugo ne proizlazi ni iz članka 132. stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u. Bolnička zaštita provedena je u uvjetima koji su slični socijalnim uvjetima koji se primjenjuju na subjekte javnog prava koji provode skrb, samo ako značajan dio pacijenata ima pravo na naknadu troškova na temelju članka 13. SGB-a V. U predmetnom sporu, udio dana u bolnici tih skupina pacijenata bio je samo 10,2 % (2009.), 11,1 % (2010.), 10,10 % (2011.) i 9,1 % (2012., prva polovica godine) te je stoga zanemariv. Stoga sporne transakcije treba smatrati oporezivim. Tek sa stupanjem na snagu sporazuma sklopljenog s fondom za osiguranje u slučaju nezgode [...] od 1. srpnja 2012. sporne se transakcije izuzimaju od poreza na temelju članka 4. stavka 14. točke (b) druge rečenice podtočke (cc) UStG-a.

Tuženik je to tumačenje ispitivanja poslovanja preuzeo u odluci o žalbi od 6. rujna 2017., ali i u izravnoj tužbi.

Tužitelj smatra da su sporne transakcije izuzete od poreza na temelju članka 132. stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u. On upravlja bolnicom koja je na temelju članka 30. GewO-a priznata kao bolnica koja pruža bolničke usluge i medicinsku skrb u svojstvu subjekta javnog prava. Tužiteljeva aktivnost od javnog je interesa jer pruža široki raspon usluga kao što to čine i javne klinike ili klinike koje su uključene u plan bolnica. Javni interes proizlazi i iz činjenice da se tužitelj ubraja među u svijetu vodeće klinike specijalizirane za neurokirurgiju te da svoje usluge načelno pruža svima, neovisno o tome imaju li obvezno ili privatno osiguranje ili nisu osigurani. Troškove medicinske skrbi u značajnom opsegu [snose] tijela socijalne zaštite među koja se ne ubrajaju samo državni fondovi za zdravstveno osiguranje, nego i Savezna vojska, fondovi za strukovno osiguranje, tijela za potporu i veleposlanstva. Stoga su pacijenti kojima tijela socijalne zaštite

preuzimaju troškove činili 33,08 % (2009.), 34,31 % (2010.), 38,15 % (2011.) i 40,30 % (2012.) svih pacijenata koji su proveli dane u bolnici. [orig. str. 5.]

II.

Sudsko vijeće Sudu Europske unije (u daljnjem tekstu: Sud) upućuje pitanja o tumačenju Direktive o PDV-u koja se navode u izreci i prekida postupak do donošenja odluke Suda.

1. Propisi koji su relevantni za donošenje odluke

(a) Nacionalno pravo

Članak 4. stavak 14. točka (b) UStG-a:

U skladu s člankom 4. stavkom 14. točkom (b) UStG-a u verziji koja je na snazi od 1. siječnja 2009., od poreza se izuzimaju transakcije koje su obuhvaćene člankom 1. stavkom 1. točkom 1. UStG-a: bolnička i medicinska skrb, uključujući dijagnostiku, zdravstvene pretrage, prevenciju, rehabilitaciju, pomoć pri porodu i usluge hospicija, kao i s time usko povezane aktivnosti koje obavljaju subjekti javnog prava. Usluge u skladu s člankom 4. stavkom 14. točkom (b) UStG-a također se izuzimaju od poreza ako ih pružaju

(aa) bolnice ovlaštene za pružanje usluga na temelju članka 108. SGB-a V

[...]

(cc) subjekti, koje su u pružanje skrbi uključili nositelji obveznog osiguranja od nezgode, na temelju članka 34. SGB-a VII [...].

Članak 108. SGB-a V, Ovlaštene bolnice

Fondovi za zdravstveno osiguranje pokrivaju bolničku zaštitu samo u sljedećim bolnicama (ovlaštene bolnice):

1. sveučilišne bolnice [*omissis*],

2. bolnice koje su uključene u plan bolnica dotične savezne zemlje (planske bolnice) ili

3. bolnice koje su sklopile ugovor o pružanju usluga s udruženjima fondova za zdravstveno osiguranje u saveznoj zemlji i udruženjima fondova za dopunsko zdravstveno osiguranje.

Članak 109. SGB-a V, Sklapanje ugovora o pružanju usluga s bolnicama

[...]

(2) Ne postoji pravo na sklapanje ugovora o pružanju usluga na temelju članka 108. točke 3. SGB-a V.

(3) Ugovor o pružanju usluga na temelju članka 108. točke 3. SGB-a V ne smije se sklopiti ako bolnica

1. ne osigurava učinkovitu i ekonomičnu bolničku zaštitu, **[orig. str. 6.]**

2. *[omissis]* [ne ispunjava određene zahtjeve kvalitete] ili

3. nije potrebna u pogledu bolničke zaštite koja odgovara potrebama osiguranika

[...]

Članak 1. KHG-a, Načelo

(1) Svrha ovog zakona jest osigurati ekonomsku sigurnost bolnicama, kako bi se u učinkovitim, visokokvalitetnim, ekonomski samostalnim i odgovornim bolnicama stanovništvu pružila kvalitetna usluga koja je usmjerena na pacijente i njihove potrebe, te pridonijeti socijalno prihvatljivim dnevnim iznosima.

Članak 6. Planiranje bolnica i programi ulaganja

(1) Savezne zemlje u svrhu postizanja ciljeva navedenih u članku 1. izrađuju planove bolnica i programe ulaganja; pritom treba uzeti u obzir nastale troškove, a osobito utjecaj na dnevne iznose.

(b) Pravo Unije

Članak 132. stavak 1. Direktive o PDV-u

U skladu s člankom 132. stavkom 1. Direktive o PDV-u države članice dužne su od poreza izuzeti sljedeće transakcije:

(b) bolnička i medicinska zaštita i usko povezane aktivnosti koje obavljaju subjekti javnog prava ili, u socijalnim uvjetima koji su slični onima koji se primjenjuju na subjekte javnog prava, bolnice, centre za medicinsko liječenje ili dijagnostiku i ostale valjano priznate institucije slične prirode.

2. Pravna situacija na temelju nacionalnog prava; prvo prethodno pitanje

Tužitelj nije subjekt javnog prava tako da se njegove transakcije ne izuzimaju od poreza na promet na temelju članka 4. stavka 14. točke (b) prve rečenice UStG-a. K tomu, tužitelj nema sklopljen ugovor o pružanju usluga s udruženjima fondova za zdravstveno osiguranje saveznih zemalja i udruženjima fondova za dopunsko zdravstveno osiguranje niti je (do danas) uključen u plan bolnica savezne zemlje Donje Saske. Stoga nisu ispunjeni uvjeti za izuzeće transakcija na temelju članka 4. stavka 14. točke (b) podtočke (aa) UStG-a. Budući da je tužitelj sklopio

okvirni sporazum s fondom za osiguranje u slučaju nezgode [...] s učinkom tek od 1. srpnja 2012., tek se od tog datuma može pozivati na izuzeće iz članka 4. stavka 14. točke (b) podtočke (bb) UStG-a.

Peto vijeće Bundesfinanzhofa (Savezni financijski sud, Njemačka) kao i njegovo XI. Vijeće, smatraju da članak 4. stavak 14. točka (b) podtočka (aa) UStG-a nije u skladu s odredbama prava Unije iz članka 132. [orig. str. 7.] stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u jer se izuzeće od oporezivanja pružanja usluga u bolnicama koje izvršava društvo koje nije subjekt javnog prava u tom članku ograničava uvjetom da mora postojati socijalno osiguranje [omissis].

Sudsko vijeće koje je uputilo zahtjev slaže se s pravnim mišljenjem V. i XI. vijeća Bundesfinanzhofa (Savezni financijski sud). Budući da udruženja fondova za zdravstveno osiguranje u saveznoj zemlji i udruženja fondova za dopunsko zdravstveno osiguranje smiju sklopiti ugovor s bolnicom samo kad je to nužno radi potrebnog liječenja osiguranika (članak 108. točka 3. SGB-a V u vezi s člankom 109. stavkom 3. točkom 3. SGB-a V) i s obzirom na to da elementi ekonomičnosti („u svrhu pridonosa socijalno prihvatljivim dnevnim iznosima”), utječu na uključenje bolnice u plan bolnica u skladu s člankom 1. KHG-a, praktički vrijedi načelo „closed shop”, u skladu s kojim ne postoji mogućnost da se (dodatne) bolnice uključe u plan bolnica savezne zemlje u kojoj se nalaze, a time ni mogućnost sklapanja ugovora o pružanju usluga s državnim fondovima za zdravstveno osiguranje, ako je u toj saveznoj zemlji već dovoljno bolničkih kreveta na raspolaganju za određeno stručno područje. Navedeno dovodi do različitog poreznog tretmana u pogledu sličnih usluga koje pružaju različite bolnice, pri čemu se pogodovanje pojedinim bolnicama u odnosu na druge zdravstvene ustanove temelji isključivo na činjenici da su te bolnice osnovane prije tih organizacija i da ih se stoga prije uključilo u plan bolnica odnosno da su bolnice prve sklopile ugovore o pružanju usluga. U skladu sa sudskom praksom Suda, tumačenje uvjeta iz Direktive o PDV-u koje provodi nacionalni zakonodavac mora biti u skladu s ciljevima koji se ostvaruju izuzećem i koji poštuju načelo porezne neutralnosti na kojem se temelji cijeli sustav PDV-a (presuda Suda od 10. lipnja 2010. – C-262/08 „CopyGene” Zb. 2010., I-5053). Sudsko vijeće koje je uputilo zahtjev smatra da odredba, poput odredbe članka 4. stavka 14. točke (b) podtočke (aa) UStG-a koja praktički dovodi do ograničenja izuzeća na koje najprije imaju pravo bolnice uključene u plan bolnica, nije u skladu s načelom neutralnosti poreza na promet u pogledu tržišnog natjecanja.

Sudsko vijeće koje je uputilo zahtjev iz tog razloga prvim pitanjem traži da Sud donese odluku o tome jesu li odredbe iz članka 4. stavka 14. točke (b) podtočke (aa) UStG-a u skladu s člankom 132. stavkom 1. točke (b) Direktive o PDV-u. Pitanje je bitno i za donošenje odluke jer tužbu treba odbiti u slučaju da je nacionalno pravo u skladu s pravom Zajednice i da pitanje pruža li tužitelj bolničke usluge u socijalnim uvjetima koji su slični onima koji se primjenjuju na subjekt javnog prava nije relevantno.

3. Pravna situacija na temelju prava Zajednice; drugo prethodno pitanje

U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje, tužitelj se može pozvati na članak 132. stavak 1. točku (b) Direktive o PDV-u. U tom je pogledu relevantno pitanje jesu li bolnička zaštita koju tužitelj pruža i s njom usko povezane transakcije izvršene u uvjetima koji su u socijalnom pogledu usporedivi s uvjetima u kojima subjekti javnog prava pružaju te usluge.

Jedanaesto vijeće Bundesfinanzhofa (Savezni financijski sud), koje također smatra da se članak 4. stavak 14. točka (b) podtočka (aa) UStG-a ne tumači pravilno, upućuje na uvodnu rečenicu članka 132. Direktive o PDV-u te ističe da je na svakoj državi članici da u okviru vlastite margine prosudbe utvrdi pravila na temelju kojih se predviđaju potrebna priznanja [*omissis*]. U tom je pogledu njemački zakonodavac prekoračio diskrecijsku ovlast samo u dijelu u kojem je priznanje izuzeća na temelju članka 4. stavka 14. točke (b) podtočke (aa) UStG-a, upućivanjem na članak 108. SGB-a V [**orig. str. 8.**], uključivanje bolnica u plan bolnica ili sklapanje ugovora o pružanju usluga uvjetovao potrebom, čime je povrijedio načelo neutralnosti. Suprotno tomu, jedanaesto vijeće Bundesfinanzhofa (Savezni financijski sud) smatra da nije sporno ako u slučaju lančanog upućivanja iz članka 4. stavka 14. točke (b) podtočke (aa) UStG-a na članak 108. točke 2. i 3. SGB-a V i na članke 1. i 6. KHG-a odnosno članak 109. SGB-a V sposobnost bolnica da pružaju usluge s obzirom na njihovo osoblje, opseg i specijaliziranost te ekonomsku učinkovitost vođenja poslovanja postane uvjet za priznavanje izuzeća na temelju članka 4. stavka 14. točke (b) podtočke (aa) UStG-a, te da bi se potpunim zanemarivanjem uvjeta koje utvrđuje nacionalni zakonodavac, državama članicama oduzela margina prosudbe na koju imaju pravo [*omissis*].

Sudsko vijeće koje je uputilo zahtjev smatra da postoje dvojbe u slučaju da nacionalna porezna norma upućuje na složen sustav normi koje nisu bitne za porez te u kojem primjena sveukupnih normi koje nisu bitne za porez dovodi do tumačenja odredbi o izuzeću koje nije u skladu s pravom Zajednice, a na temelju čega se nacionalnom zakonodavcu omogućuje povlaštena margina prosudbe, ne primjenjuje one činjenične pretpostavke normi koje nisu bitne za porez iz kojih neposredno proizlazi da se nacionalne odredbe o izuzeću protive pravu Zajednice, dok se ostali uvjeti primjene i dalje mogu primjenjivati. Naime, sudskom vijeću koje je uputilo zahtjev dvojbeno je odgovara li navedeno zapravo namjeri nacionalnog zakonodavca i očuvanju njegove margine prosudbe u pogledu prijenosa Direktive o PDV-u u nacionalno pravo, ako priznavanje porezne pogodnosti ne ovisi o ispitivanju, koje nije u skladu s pravom Zajednice, nego o dodatnim kriterijima za donošenje odluke koje nacionalni zakonodavac, čak i da je uostalom prepoznao povredu prava Zajednice, možda uopće nije uzeo u obzir.

Sudsko vijeće pita treba li prilikom tumačenja „usporedivosti uvjeta u pogledu socijalnog osiguranja” u smislu članka 132. stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u uzeti u obzir ispitivanja ekonomske održivosti bolnice [*omissis*]. U tom pogledu valja uputiti i na to da je tužitelj specijalizirana klinika koja obavlja osobito složena i teška neurokirurška liječenja i da svoje usluge mora pružati uz veće troškove u odnosu na bolnicu koja većim dijelom obavlja jednostavna medicinska

liječenja za koja nije potrebna skupa medicinska oprema. Stoga sudsko vijeće koje je uputilo zahtjev smatra da iznos troškova poslovanja bolnice nije primjeren kriterij za ocjenu pitanja pruža li klinika svoje usluge po uvjetima koji su u socijalnom pogledu usporedivi s uslugama koje pruža javna bolnica. Zaključno, na takav se način opterećuje poreznu upravu, ali i financijski sud jer oni u svakom slučaju moraju provesti sveobuhvatna ispitivanja ekonomske održivosti i sposobnost pružanja usluge kako bi mogli odlučiti o izuzeću transakcija.

Sudsko vijeće koje je uputilo zahtjev stoga smatra da je - u slučaju u kojem nacionalni zakonodavac nije na pravilan način prenio smjernice prava Zajednice u nacionalno pravo - primjereno dopustiti neposredno pozivanje na pravo Zajednice i tumačenje relevantnih odredbi prava Zajednice koje iz tog proizlaze. Konkretno, sudsko vijeće koje je uputilo zahtjev stoga smatra da je potrebno odlučiti o tome pruža li tužitelj bolničke usluge na temelju uvjeta koji su slični socijalnim uvjetima koji se primjenjuju na javnopravne bolnice te se slaže s time da u svrhu odgovora na pitanje sličnosti socijalnih uvjeta ne treba uzeti u obzir poslovanje i strukturu troškova bolnica, nego treba dati odgovor uzimajući u obzir stajalište pacijenta, na temelju čega su uvjeti slični, ako subjekti socijalne sigurnosti preuzmu troškovi većine pacijenata. [orig. str. 9.]

Relevantnost drugog prethodnog pitanja za donošenje odluke proizlazi iz okolnosti da sudsko vijeće koje upućuje zahtjev tumačenje članka 132 stavka 1. točke (b) Direktive o PDV-u temelji na kriterijima koji su drukčiji od kriterija Bundesfinanzhofa (Savezni financijski sud) u svojstvu žalbenog tijela.

III.

Pravna osnova za pokretanje postupka pred Sudom Europske unije jest članak 267. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

IV.

Postupovni aspekti